

Драгана Ракић
Градска библиотека Вршац
draganarakic10@gmail.com

„Забрањен фонд“ Градске библиотеке у Вршцу : сведочанство очувања идентитета

Сажетак

У раду је приказана судбина 219 књига које носе сигнатуру „З“ (Забрањен фонд) Градске библиотеке у Вршцу. Године 1998. приликом сређивања једног од магацина библиотеке, у добро сакривеној рупи у поду, у две картонске кутије откривене су књиге које су биле уредно инвентарисане и имале налепницу са сигнатуром „З“. Те књиге су након овог открића премештене у депо и поново сакривене иза једног масивног стуба тако да су и даље остале сакривене од очију јавности, а самим тим и од корисника. На основу усменог сведочења најстаријих радника Градске библиотеке у Вршцу, реч је о књигама које су 1951. године по наређењу тадашњих локалних власти морале бити склоњене са полица библиотеке и уништене. Захваљујући управнику библиотеке Стевану Журжу, књиге су ипак сачуване, тако што су сакривене у картонске кутије, а њихови каталошки листићи уклоњени из лисног каталога.

„Забрањен фонд“ претежно чине публикације на српском и румунском језику које својом садржином афирмативно говоре о друштвено-политичким и економским приликама у СССР након завршетка Другог светског рата. То су најчешће издања „Друштва за културну сарадњу Југославије са СССР“ која су излазила у периоду од 1946. до 1948. године. Међу забрањеним ауторима доминирају имена Лењина, Стаљина и Милована Ђиласа. Налази се и неколико публикација које се баве четничким покретом у Србији и усташким покретом у Хрватској. Такође, има неколико публикација које се односе на царску Русију, Краљевину Југославију и Први светски рат. Посебно је вредна књига штампана у Државној штампарији на Крфу 1916. године „Пут Његовог Височанства наследника престола Александра“ која сведочи о важној дипломатској активности Србије током Првог светског рата.

Овај „Забрањен фонд“ поново је представљен јавности у априлу ове године, када су га запослени у Градској библиотеци у Вршцу унели у електронски каталог и учинили га видљивим и доступним корисницима након 66 година проведених у мраку.